

GOSPODAR

LETO 1933

15. FEBRUARJA

STEV. 3

Sadni izbor za dravsko banovino

Vsak sadjar, ki si reši za napredkom, bi moral vedeti, da je banska uprava izdala od širokovnjakov preurejen in izpopolnjen sadni izbor, ki je razdeljen po sadjarskih okrožjih. Da bo vsakdo vedel, v katero okrožje spada in katere sorte zlasti jabolk se priporočajo za njegovo okrožje, bomo to zadevo tudi v »Gospodarju« na kratko pojasnili.

Vsa Dravska banovina je glede na pridelovanje sadja razdeljena na 7 okrožij in sicer: v severovzhodno vinorodno (mariborsko), gorenje podravsko, savinjsko, dolensko, ljubljansko, gorenjsko in kraško okrožje.

1. Severovzhodna vinorodna (mariborsko) okrožje obsega sreze: Maribor (desni in levi breg), Ptuj, Ljutomer, Dolnja Lendava, Murska Sobota, Konjice in Šmarje pri Jelšah. Za to okrožje so določene v sadnem izboru te sorte:

a) Glavne sorte: Kanadka, boskoopski kosmač in ontario.

b) Prav dobre sorte: Krivopecelj, Jonathan, Baumannova reneta, mošancgar, londonski peping, kardinal.

c) Sorte za posebne razmere: zlata parmena, batulenka, prinčevo jabolko, šarlamovski, grafensteinc.

2. Gorenje podravsko okrožje obsega sreze: Prevalje, sodni okraj Slovenjgradec in višje lege v srezu Gornji grad. — Za to okrožje so določene:

a) Glavne sorte: Baumannova reneta, boikovo jabolko.

b) Prav dobre sorte: ontario, boskoopski kosmač, gdanski robač, kardinal.

c) Sorte za posebne razmere: Kanadka, šampanjska reneta, grafensteinc, šarlamovski.

3. Savinjsko okrožje obsega sreze: Celje, Laško, sodni okraj Šoštanj in toplejša dolinske lege sreza Gornji grad. — Za to okrožje so določene:

a) Glavne sorte: Kanadka, boskoopski kosmač in ontario.

b) Prav dobre sorte: Krivopecelj, Baumannova reneta, mošancgar, boikovo jabolko.

c) Sorte za posebne razmere: Londonski peping, Jonathan, zlata parmena, prinčevo jabolko, šarlamovski, grafensteinc.

4. Dolensko okrožje obsega sreze: Brežice, Krško, Novo mesto (brez sodnega okraja Žužemberk), Litijo, Crnomelj in Metliko. — Za to okrožje so določene:

a) Glavne sorte: Kanadka, Baumannova reneta, ontario.

b) Prav dobre sorte: Dolenska voščenska, londonski peping, Jonathan, kardinal.

c) Sorte za posebne razmere: Mošancgar, krivopecelj, boskoopski kosmač, šarlamovski, zlata parmena.

5. Ljubljansko okrožje obsega sreze Ljubljano in Kamnik. — Za to okrožje so določene:

a) Glavne sorte: Baumannova reneta, Gdanski robač, šarlamovski.

b) Prav dobre sorte: Kardinal, ontario.

c) Sorte za posebne razmere: Landsberška reneta, boikovo jabolko, kanadka.

6. Gorenjsko okrožje obsega sreza Kranj in Radovljico. — Za to okrožje so določene:

a) Glavne sorte: Baumannova reneta, Boikovo jabolko, ontario.

b) Prav dobre sorte: šarlamovski, kardinal, boskoopski kosmač in landsberška reneta.

c) Sorte za posebne razmere: Prinčevo jabolko in Jonathan.

7. **Kraško okrožje** obsega sreza Logatec in Kočevje ter sodni okraj Žužemberk. — Za to okrožje so določene:

a) Glavne sorte: Boikovo jabolko, Šampanjska reneta.

b) Prav dobre sorte: Baumannova reneta, krivopecelj, prinčevo jabolko, ontario.

c) Zlata parmena, šarlamovski, gdanski robač in mošanegar.

Izbor hrušek za vso banovino:

1. **Zlahtne hruške:**

a) Glavne sorte: Williamovka, avramška, hardyjevka, boskovka, pastorjevka.

b) Stranske sorte: Zelena magdalena, klappovka, amanliška, šarneška, blumenbachovka, kleržo, dielovka, dro-nardovka, zimska postovka.

2. **Moštnice:**

a) Glavne sorte: Tepka koroška moštnica, vinska moštnica.

b) Stranski sorti: Črnivka, ozimka.

Sedaj se bliža doba zasajanja novih sadovnjakov, doba požlahtnjevanja in doba precepljanja. Vprašanje sort, ki jih nameravamo saditi ali cepiti, je dandanes glavno in najvažnejše, pa tudi najtežje vprašanje. Kdor ga srečno reši, njemu je uspeh v sadjarstvu zagotovljen. Da bo ta rešitev tem povoljnija in tem hitrejša, zato so sadni izbori. Vsakdo naj pogleda v katero okrožje spada njegova domačija, pa bo obenem videl, katere sorte jabolk so mu priporočene. Zeleni je, da predvsem izbiramo glavne sorte in šele v drugi vrsti tiste, ki so našteje pod naslovom »prav dobre sorte«. Tiste pod naslovom »Sorte za posebne razmere« naj se sade le v manjši meri in v prav ugodnih legah in zemljah. H.

ga Dihanje. Ko pozimi zapustiš dobro zakurjeno sobo in prideš na mrzli zrak, nikar ne dihaj skozi usta, ampak skozi nos. Ako dihaš skozi nos, se zrak nekoliko pogreje; predno pride do pljuč.

Oprasjev svinj

Bliža se doba spomladne skotitve svinj, zato ne bo odveč, če podamo tukaj nekaj navodil, kako je postopati, če naj se oprasjev svinje srečno izteče. Posebno so nauka potrebne naše kmečke gospodinje, na katerih večinoma leži skrb za prasiče.

Svinja nosi po zaploditvi 112 do 119 dni, povprečno 115 dni, ali kakor si to najbolje zapomnijo naši svinjerejci, tri mesece, 3 tedne, 3 dni. Da si je treba natančno zabeležiti, kdaj je bila svinja pripuščena, je samo ob sebi umljivo, kajti samo tedaj se je lahko pripraviti za skotitev. Da je svinja po skoku ostala breja, spoznamo po tem, da se več ne buka, da postane mirnejša in previdnejša, da hodi najraje sama in tudi v svinjaku leži najraje sama v svojem kotu.

Kar velja glede svinjakov za vse prasiče, moramo tembolj vpoštevati pri brejih svinjah. Svinjaki naj bodo svetli in zračni, koci zelo čisti in vsak dan sveže nastlani, korita po vsakem krm-ljenju izpraznjena in omita ter večkrat poapnena, da se uničijo vse škodljive klice, ki kvarijo krmo.

Da se oprasjev izvrši v redu, moramo primerno ravnati že z brejimi svinjami. Tako jih je krmiti na način, da dobijo v krmi dovolj primernih redilnih snovi zase in za mladiče, ne da bi se pri tem opitale. Prva dva meseca brejosti jim damo samo toliko krme, da si z njo ohranijo životno težo. Izvzete so seveda mlade svinje, ki še rastejo in morajo istočasno skrbeti tudi že za zarod v svojem telesu. V drugi polovici brejosti od tretjega meseca nadalje, dodamo njihovi krmi nekaj otrobi, do 1 kg na dan. Če gospodarstvo razpolaga s posnetim mlekom, je to izvrstna hrana za breje svinje v zadnjem mesecu. Ne smemo pa pozabiti k vsaki krmi dodati po eno žličko klajnega apna, ker je to nujno potrebno za razvoj okostja mladih praseta. Ves čas brejosti je koristno spuščati svinje na prosto, da se razho-dijo in razgibljejo

Nekaj dni pred storitvijo postavimo švinjo v poseben dovolj velik koš z lesenim podom, ki ga močno nasteljemo. Prostor, določen za prasitev, bodi topel vsaj 15 stopinj Celzija, drugače mladi pujski zmrznejo. Tri do štiri dni pred prasitvijo se seski napolnijo z mlekom, spolovila se povečajo in zatečejo, žival postaja od dne do dne nemirnejša, grokče, začenja nositi slamo v rilcu za gnezdo, pogosto lega in zopet vstaja. Nastopila je doba odrešitve. Koristno je dan pred prasitvijo nuditi svinji juho iz prekuhanega lanenega semena, da si očisti želodec in čreva, ker to olajša storitev.

Oprasitev svinj se navadno zgodi brez težav, vzlic temu naj bo pa vedno zraven kaka zanesljiva oseba. Večkrat je namreč potrebna pomoč pri težji izločitvi posameznih pujskov. Ko pridejo pujski na svet, jim 2—4 cm nad popkom odtržemo popkovino, ter jih položimo v za to pripravljen koš, nastlan s senom ali slamo in pokrit z vrečo. V njem so mladiči na varnem, se osušijo, ne da bi se prehladili in ostanejo na toplem, dokler se svinja iztrebi. Kmalu po oprasitvi se izloči trebilo, ki ga moramo takoj odstraniti, da ga svinja ne požre. To bi jo znalo razdražiti, da bi požrla potem še lastne mladiče.

Ko se je svinja iztrebila, ji damo toplo oblogo iz otrobi in koruzne moke, kar jo nekoliko okrepi. Nato razmestimo mladiče k seskom tako, da dobijo šibkejši prednje, krepkejši pa zadnje. Ker je v prednjih seskih več mleka, se šibkejši bolje razvijajo in se zato kmalu izenačijo s krepkejšimi. Navadno obdrži vsak mladič stalno svoj sesek.

Naslednje dni moramo svinjo tečno krmiti, toda z bolj vodeno krmo, ki naj vpliva na mlečnost. Najboljši je zdrobljen ječmen in oves, otrobi, posebno pa koruzna moka v oblogi, ne pregosta, po možnosti v posnetem mleku. V manjših množinah lahko dodajamo zdrav, kuhan ali pa oparjen krompir, surovo krmsko peso, korenje, mlado zeleno travo.

v začetku moramo paziti na mlade pujske v košu, da jih svinja ne poškoduje. Če ima ta proti njim slabo nagnjenje in jih hoče grizti, jih moramo ločiti od nje; pri pripuščanju ji pa natakemo nagobčnik. Da jih ne zmečka, pritrdimo ob stenah v oddalji 15 cm in v višini 20 cm drogove, ki omogočijo mladičem, da se ji izognejo, ko leže na tla. Če imajo mladi pujski, ko pridejo na svet, preostre zobe, s katerimi pri sesanju ranijo seske, jih jim s kleščami odščipljemo. Slama za steljo naj bo krajša, da se mladiči ne morejo vanjo zariti, ker jih tedaj svinja lahko pohodi ali zmečka.

Zgodi se tuptam, da je svinja po storitvi zaprta; tedaj ji damo v oblogi prekuhanega lanenega semena ali grenke soli. — Večkrat zbolijo tudi na vročnici. Seski pordečijo, otečejo in so vroči. Tu je hitra pomoč na mestu. Seske nadrgnemo z vročim oljem; nato namočimo vrečo v topli vodi, jo nekoliko odtisnemo in jo ovijemo živali okrog života. Po vrh zvežemo še kako staro plahto. Ta topli obkladek menjamo na vsake štiri ure. Dobro je tudi, če s toplo milnico izbrizgnemo nožnico.

Če ima prašičjerejec po več svinj hkrati brejih, se pripeti, da ima kaka žival preveč, druga pa premalo mladičev. Tedaj lahko odvzamemo prvi odvišne živali in jih podtaknemo drugi. Ker svinja nerada pripusti tuje pujske k seskom, namažemo oboje z žganjem; potem žival ne more ločiti tujih mladičev od lastnih in pusti vse sesati. Če pa ima svinja sploh preveč zaroda, ki ga ne more vsega pravilno prehraniti, nimamo pa možnosti, da bi del mladičev dali pod druge svinje, tedaj je bolj pametno, če šibkejše takoj pri oprasitvi uničimo. Bolje je to, nego se izpostavljati nevarnosti, da vsled pomanjkanja hrane hirajo mladiči ali celo poginejo, kar ima večkrat tudi za svinjo slabe posledice.

Prašičjereja je še dandanes dobičkonosna panoga, toda le tedaj, če pravilno postopamo pri vzreji prašičev pri negi svinj in njih zaroda

Hugon Turk:

List — tvornica organske snovi

Poljedelec je stalno v stikih s prirodo in z veti njen in upom opazuje spomladi porajajoče se življenje v brstju in zelenju. On vidi brstje odganjati, razvijati zeleno listje, sledi cvetju in tvorbi ploda-semena, končno zoritev zrnja in dokončanje življenja v rastlini. Malokateri pa ve, da tiči v tem tajinstvenem delu rastline izvor žive snovi ne samo za njo, ampak tudi za živalstvo in človeštvo. Kje v rastlini se prav za prav tvori živa snov — organska snov in kako se tvori? To vprašanje je najvažnejše v življenju rastline. Mnogo so o tem razpravljali in preiskovali razni strokovnjaki, dokler niso prišli do zaključka, da leži v zelenem listu izvor vse organske snovi. Torej je zeleni list tvornica žive tvarine.

Vsak zelen list je sestavljen iz več plasti stanic, ki ležijo ena vrh druge. Vsaka ima svoj namen. Vrhnja tanka plast varuje notranjost lista. Najvažnejši sta zgornja stebričasta in spodnja gobasta plast. Stebričasta plast je zgrajena iz stebričastih stanic in vsebuje velike množine klorofilnih zrn ali listnatega zelenila, ki daje rastlini zeleno barvo. To zelenilo, ta zelena zrnca igrajo pri tvorbi žive snovi glavno vlogo, kakor bomo pozneje razvideli. Gobasto plast tvorijo oblaste nepravilne stanice, ki imajo le malo klorofilnih zrn. Ta plast je preprežena z drobnimi listnimi žilicami, cevnicami povezki, ki prevajajo sokove po rastlini, med drugim tudi hranilni sok iz korenin. Hranilni sok iz korenin in v listu stvorjeno živo snov predela list v stanični tovarni v razne spojine.

Tvorbo organske snovi v listu imenujemo asimilacijo ali usvajanje in si to čudovito delovanje predstavljamo nekako takole:

V gobasti plasti se nahaja voda in ogljikov dvokis, ki prihaja iz zraka skozi listne reže v list. Če sije sonce skozi gorjenjo, z lastnim zelenilom napolnjeno

stebričasto plast, tedaj se pod vplivom sončnih žarkov ob zelenilu tvori iz vode in ogljikove kisline škrob ali sladkor. To je najčudovitejši in najvažnejši pojav v rastlinstvu, ko se tvori prva organska snov, prasnov, ki je podlaga za vse ostale organske snovi. Ta nastane samo v zelenih delih rastline, v katerih so zelena klorofilna zrnca.

Če primerjamo to delovanje zelene ga lista z delovanjem kake tovarne, si ga predstavljamo na sledeči način. Tovarna je zeleni list, v katerem so razni oddelki stanice. V njej je neštivilno malih strojev — klorofilnih zrn, ki predelujejo sirovine — vodo in ogljikov dvokis v škrob, oziroma sladkor. Gonilna sila je sonce, ki žene ves ta obrat po prirodnih zakonih, ki jih je ustvaril najvišji Ustvaritelj.

Obenem s tvorbo škroba, ki je glavni proizvod, nastane kot postranski proizvod kisik, ki je za vse življenje na zemlji nujno potreben. To je dokaz, da je sonce z zeleno stanico listov vir vsega življenja na zemlji.

Za kmetovalca je ta ugotovitev tem bolj važna, ker sam dobro ve, da brez sonca ni sladkorja niti v grozdju, niti v sadju. Čim bolj sončna je jesen, tem slajše in boljše je grozdje, tem več škroba ima krompir, tem boljše dozorevajo tudi drugi pridelki. — Nadalje treba tudi omeniti, da je poleg zgoraj navedenih priprav za tvorbo organskih snovi potreben, četudi v neznatnih množinah, tudi kalij, ki ga v novejši dobi imenujejo tudi tvoritelja škroba. Prava njegova naloga pri asimilaciji pa do danes še ni znana.

Ponoči listna tvornica ne izdeluje škroba, ker ni sončne svetlobe; zelenilo počiva in ne usvaja. Ne počivajo pa drugi stroji v listih, ki pretvarjajo škrob, izdelan podnevi po klorofilu, v sladkor in ga prevajajo v druge rastlinske dele, da ne ovira nadaljne asimilacije. Škrob, izpremenjen v sladkor, potuje iz lista v steblo in od tu v korenine ali v cvečje ali plodove, kjer se deloma zopet spremeni v škrob, ki ostane naložen kot pričeva (na pr. v žitnem zrnju, v gomoljih)

krompirja itd.), deloma ostane kot sladkor (na pr. v pesi, repi, koronju, grozdu, sadju itd.).

Zelena listna tvornica deluje samo eno dobo rasti, dokler so njeni stroji, klorofilna zrnca, še uporabni. Ko se pa ti izrabijo, pomeni to konec obrata. List pordeči, porumeni, porjavi, škrob se ne tvori več. Na raslini pa dozorevajo sadovi, semenje, gomolje, korenine. Za listi odpovedo svojo službo vejice ali stebelca, rastlina umira ali se pripravlja na zimsko spanje.

Toda škrob ni edini proizvod, ki ga izdeluje listna tvornica. Škrob je le polfabrikat, iz katerega se tvorijo nadalje: razne vrste sladkorjev, tolišče, olja, vlaknina in iz nje lesnina, ki sestojijo iz prvin ogljika, vodika in kisika. Imenujemo jih brezdušičnato organsko snov. V listni tvornici se pa tvorijo, sicer brez zelenila, tudi druge spojine, ki nastajajo iz škroba in iz hranilnega soka, ki ga vsrkavajo korenine iz zemlje. Proizvodi so beljakovine, ki vsebujejo poleg navedenih prvin tudi še dušik, zato jih imenujemo dušičnato organsko snov. Radi nadaljnega presnavljanja se tvorijo v rastlini še rastlinske kisline, grenčice, barvila, sluznine, smole, čreslovine in druge snovi. Izdelki rastlinske tvornice so torej zelo mnogovrstni in človek ne more dovolj občudovati božje previdnosti, ki je ustvarila tako tajinstveno čudo v rastlini.

Poškodovanje žit po mrazu

Vsled ostre ali neprimerne zime in hudega mraza nam žita često močno trpijo, četudi vemo, da prenesejo precej nizko toplino. Tako so izkušnje pokazale, da odoli ozimina mrazu od 10—15° C, jarina pa od 7—9° C pod ničlo. Če so pa pokrita z rahlim snegom, tedaj jim ne škodi niti še nižja temperatura, kakor smo to videli že v bridki zimi 1920. leta. Radi tega se pri nas le redkokdaj dogaja, da bi bila žita poškodovana že po mrazu samem, ali pa celo, da bi pod snegom zmrzla. Bolj pogosto škoduje sla-

na ali sponladna pozeba, pa tudi jesenski prezgodnji mraz. Vzlic temu je skoro vsako leto opaziti škodo na ozimini, ki jo povzroča mraz in sneg neposredno, če nastopata v neprikladni obliki.

Golomraz poškoduje večkrat ozimino na ta način, če vlažna zemlja močno zamrzne ponoči, podnevi pa se ob soncu otaja. Če se to pogosto ponavlja, tedaj se gornja zemeljska plast razširi in privzdigne, pri tem pa potrga rastlinske korenine. Ko se zopet odtaja, ne more več v prejšnjo lego in tako nastane med zgornjo zmrzlo in spodnjo plastjo prazen prostor, vsled česar potrgane korenine izgubijo zvezo z vlažno zemljo in rastline se posuše. To poškodovanje nastane navadno koncem februarja ali marca, ko sonce že močneje ogreva zemljo, medtem ko so noči še vedno mrzle. Tej poškodbi ozimine se ubranimo s tem, da privzdignjeno zemeljsko plast povaljamo in rastline zopet pritismo k zemlji. Sicer pa prenesejo ozimino golomrazo lažje, če smo jih jeseni dovolj zgodaj posejali, da so imele še časa se krepko vkoreniniti.

Sneg je kot zimska odeja rastlinam sam na sebi koristen in naravnost potreben, zna pa tudi škodovati, če predolgo leži in preprečuje dostop zraka do rastlin. To velja zlasti za zgodaj posejane bujne setve, predvsem rž, ki se pod debelim snegom lahko razduše. To še tem prej, če se vrh snega napravi ledena skorja, sren, ki zabrani zraku, da ne more do rastlin, ki ga nujno rabijo za dihanje. Znano je da se rž, ki prenese najhujšo zimo, rada zaduši pod debelim, po vrhu oskorjenim snegom. To škodo lahko preprečimo, če ledeno skorjo razbijemo z ostrim branarjem ali pa če jo zgazimo z živino.

Če je zapadel sneg na mokro zemljo in tako obleži več časa, nastane nevarnost, da nam strni zgrije. Posebno nevarno je to tedaj, če se sneg na vrhu staja in zopet zamrzne ter ne propuščata zraka do rastlin. Tudi v tem primeru pomagata brananje snega.

Snežna plesen je sicer gljivna bolezen, ima pa svoj vzrok v snegu.

Če ta leži zelo dolgo, se med njim in zemljo napravi prazen prostor. Ko spomladi sneg skopni, opazimo, da je žito, posebno rž, prep्रेženo z neko pajčevino sive barve. To je snežna plesen. Ker je ta zelo občutljiva proti soncu, izgine popolnoma že v par dneh, ko je sonce prisijalo. Zato mislijo neveščti poljedelci, da je ta škoda povzročena po snegu, namesto po plesni. Pod snegom se glivica razširi najrajši po rži, včasih tudi po pšenici, razje tkivo rastlin in tako setev pogine. Ponekod uniči ta bolezen le posamezne dele, drugod pa napravi tako škodo, da treba cele njive preorati. Če škoda ni prevelika, pomagamo ostalim rastlinam s tem da jim pognojimo z gnojnicami ali s čilskim solitrom. Ubranimo se te boleznii tudi z razkuževanjem semena z raznimi sredstvi, kakor so pri nas že deloma upeljani: uspulun ali germisan.

Dobro si je tudi zapomniti, da morajo biti njive za ozimino tako dobro prebrazdane, da nikjer ne zastaja voda, kajti tudi ta povzroča često gnitje ali plesnobo.

Gospodarske vesti

Denar

g Francosko - jugoslovanski kliring. Dne 3. t. m. je stopil v veljavo sporazum s Francijo za uredbo medsebojnih plačil s kliringom, kakor ga imamo že z Avstrijo, Italijo in Češko. Dosedaj so se izvrševala plačila potom naše Narodne banke v Belgradu in Trgovinske zbornice v Parizu. Oglasje se bodo opravljala izplačila kakor v ostalih kliringih. Tečaj za preračunavanje bo dnevno določala naša Narodna banka: Službeni tečaj belgrajske borze in ažiijo, ki znaša 28.5%.

g Padanje obrestne mere v Avstriji. Od novega leta dalje se je v Avstriji denar zelo pocenil, ker je dotok vlog v banke narasel, medtem ko so se denarne potrebe industrije znatno zmanjšale. Denarna likvidnost je v Avstriji izredno narasla, kar se opaža tudi pri avstrijski narodni banki, ki namerava znižati diskont zaenkrat za po odstotka, pozneje bi sledilo pa še nadaljnje znižanje za pol odstotka.

Živina

g Živinski sejem v Kranju. V zadnjem času so živinski sejni slabo obiskani. Dne 6. t. m. so prignali 79 volov, 21 krav, 1 teleta, 2 ovci in 8 prašičev. Cene so bile naslednje: voli I. vrste po 5 dinarjev za kg žive teže, II. vrste 4 Din, III. vrste 3.50; krave I. vrste 4 Din, II. vrste 3.50 Din, III. vrste 3 Din; biki 3.50 Din, telice 4 Din; teleta 7 Din; prašiči pitani po 7—9 Din; prašički za rejo po 200 Din par. — Zanimanja je bilo malo, kupčije redke.

g Mariborski živinski sejem. Zadnji živinski sejem je bil le slabo obiskan. Prignanih je bilo: 4 konji, 9 bikov, 91 volov, 200 krav in 6 telet, skupaj 310 glav. Povprečne cene: Debeli voli 3.50 do 3.75 Din za kg žive teže; poldebeli voli 2—3 Din Din, vprežni voli 1.25 do 1.50 Din, biki za klanje 2.50 Din, klavne krave debele 1.75—2.50 Din, krave klobasariče 1.20—1.40 Din, mlada živina 3—4 Din, teleta 4—5 Din. Prodanih je bilo 155 glav.

g Mariborski prašičji sejem. Dovoz je bil izredno pičel, samo 45 prašičev, ki so bili vsi prodani po naslednjih cenah: 7—9 tednov stari pujski 150—200 Din, 3—4 mesece stari 250—380 Din, 5—7 mesecev 430—460 Din, 8—10 mesecev 500—580 Din, enoletni 750—850 Din, kilogram žive teže 7—7.50 Din, mrtve teže po 10—11 Din.

Trgovina

g Cene januarja narasle. Po objavi Narodne banke izkazuje skupni indeks cen v januarju znaten dvig nasproti decembru in to od 64.8 na 67.6 točke. Najbolj je narasel indeks cen rastlinskih proizvodov in sicer zaradi skoka cen pšenice, koruze in fižola, marmelade in koprplje, dočim so cene ovsu, suhih sliv in vina v ceni popustili. Med živino so se zelo dvignile cene prašičem, popravile so se tudi cene kožam, zaklani živini in jajcem. Popustile so cene volov in slanine. Indeks rudninskih proizvodov je padel znatno. Industrijski proizvodi izkazujejo največji dvig in to v usnju, otrobih, železu, špirtu in bombažnem

predivu. Končno se je največ dvignil indeks izvoznih proizvodov, dočim so uvozni proizvodi ostali v glavnem nespremenjeni.

g Položaj na prašičjem tržišču v Jugoslaviji. S padcem prašičjih cen na Dunaju so znatno padle tudi cene v naši državi. Ponudbe so tako velike, da jih ne more porabiti niti domači konsum niti izvoz. Sejmi so preobilno založeni z blagom. Temu primerno so padle tudi cene živini. — Italija je s 1. februarjem uvedla odredbo, po kateri se morajo prašiči inozemskega izvora pri uvozu žigosati. Žig morajo izvršiti interesenti pod nadzorstvom obmejnih veterinarjev. Žig sestoji iz luknjice okrogle oblike in premera 1 cm, ki se mora izvršiti s posebnimi kleščami med srednjo in spodnjo tretjino ušesne školjke na levem ušesu v razdalji najmanj 3 cm od prednjega roba. Meso teh prašičev se mora po klanju še pregledati na trihine. Tako ovira Italija uvoz naših prašičev.

g Vinsko tržišče v Banatu. Kupčija z vinom v januarju je bila na vinskem trgu v Vršču slabejša nego novembra in decembra m. l. Vendar se še vedno sklepa kupčije s trgovci, gostilničarji in žganjarji dunavske in savske banovine. V glavnem se iščejo namizna bela vina 11—13 odstotna, medtem ko kupujejo žganjarji cenejše vrste. Cene so ostale nespremenjene, ker se vinske zaloge precej krčijo. Kupujejo po naslednjih cenah: navadna bela vina z 10—11 odst. alkohola po 1—1.20 Din za liter; 12—13 odst. po 1.20—1.40 Din; namizna črna vina 11—14 odst. po 1.20—1.60 Din, otelo 11—14 odst. po 1—1.40 Din, kvalitetna vina 12—14 odst. po 1.50—4 Din. Na trg pa prihajajo tudi vina izvrstne kakovosti po 15—16 odst. alkohola. Inozemska kupčija ne kaže sicer zanimanja za nakup, v zvezi temu pričakujejo v prihodnjih mesecih večji odjem iz Avstrije in Češkoslovaške. Sedanjo zalogo vina v Vršču cenijo na 500—550 vagonov.

g Hmeljsko tržišče. Položaj na vseh hmeljskih tržiščih je nespremenjen. Prometa je prav malo in cene so nespremenjene. V Savinjski dolini traja zima

nje za prednakup letnika 1933 po ceni 20—25 Din za kg dalje, toda zaključkov je malo, ker računajo hmeljarji na višje cene. Za starejše letnike ni večjega zanimanja, le po letniku 1931 je bilo v zadnjem času nekoliko povpraševanja po ceni 6—10 Din. Cene v inozemstvu so približno take: Češkoslovaška 30—52 Din, Nemčija 40—64 Din, Francija 51 Din, Anglija 40—60 Din, Amerika 24 do 50 Din.

g Tržišče jaje. Takoj ko je nastopilo toplejše vreme, je postala tudi kupčija z jajci bolj mlačna. Ponudbe naraščajo, ker se produkcija veča, zato je pričakovati nadaljnega nazadovanja cen. — Izvoz jaje v inozemstvo je vedno bolj oviran. Tako je italijanska vlada z odlokom od 31. januarja t. l. odredila markiranje jaje, kar bo izvoz jaje iz naše države zopet otežkočilo.

Razno

g Zatirajmo sadne škodljivce! Morda sploh ni rastline, ki bi je v njenem razvoju nič ne motilo in oviralo. Posebno sadno drevje ima brez števila sovražnikov, ki se na njih naselijo in jih ovirajo v razvoju in rasti. Znano je, da ima na rast drevja velik vpliv predvsem zemlja, podnebje, vremenske nezgode itd. K vsem tem nadlogam se priključijo še razni škodljivci. Nešteto je teh škodljivcev tudi pri nas. Največjo škodo dela gotovo zavijač, ki pokvari plodove in jih napravi piškave. Če hočemo, da bomo tega najhujšega škodljivca zatrl, se moramo poprijeti tega posla prav vsi, ki imamo sadno drevje. Trud posameznika nič ne koristi. V dokaz naj služi, da sem na sadovnjaku zatrl vse škodljivce, a kljub temu se je nahajalo še piškavo sadje. Zavijač je namreč metulj, ki leta iz vrta na vrt. Prva in najvažnejša naloga bodi, da temeljito snaži in škropi drevje ali vsaj maže debela in debelejšje vaje. Zatrl bo na ta način poleg zavijača tudi druge škodljivce, obenem bo pa dosegl gladka debela in veje. Zdravega drevja z gladko kožo se škodljivci ogibajo. Tako drevje je pri meni vsakemu na ogled. — Franc Boštele. Hradeckega cesta 36.

g Oprostitev kmetijskih mlinov davka na poslovni promet. Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal pojasnilo k odredbi od 3. nov 1932 glede skupnega davka na poslovni promet na moko in mlevske izdelke, zdrob, kašo in koruzno moko. Po tej odredbi so poljedelci pri mletvi te moke oproščeni tega davka. Pojasnilo se glasi: Osebe, ki mlejejo na mero in se smatrajo za poljedelske, se oprostite skupnega davka na poslovni promet ne glede na to, v katerih ali kakšnih mlinih se vrši mletev.

Pravni nasveti

Gozdna pot. M. I. Ž. Imate gozdno parcelo, katero veže neka gozdna pot z javno potjo čez sosedovo parcelo. To gozdno pot uporabljate Vi in Vaši predniki več kot petdeset let. Vprašate, če Vam more mejaš to gozdno pot zabraniti, da jo pa zaenkrat še ne brani. — Če imate vknjiženo služnostno pravico za to gozdno pot, potem Vam mejaš te poti ne more braniti. Samo s 30 letnim mirnim uživanjem pa se pota po gozdnih parcelah ne morejo priposestovati, pač pa je treba dokazati, da je gozdna pot že leta 1853 bila priposestovana. Tak dokaz pa je danes samo s pričmi neizvedljiv.

Policijska služba. B. F. R. V policijsko službo bi radi vstopili, pa ne veste, kam se je treba obrniti. — Vložite prošnjo pri Upravi policije v Ljubljani, ki vam je še najbližja.

Zavarovanje otročje dediščine. Z. M. B. Če ste res varuh otrok vaše umrle hčere, predlagajte pri varstvenem sodišču, da se ukrene vse potrebno, da se otročja dediščina zavaruje z vknjižbo na očetovem posestvu. Sodišče bo že vse ukrenilo, če so vaše navedbe v vprašanju, ki ste ga nam poslali, točne. Sicer pa dvomimo, da bi bili vi varuh otrok, ker njihov oče še živi. Ali je morda preklecan? Morda ste bili le pri zapuščinski razpravi postavljeni za skrbnika (kolizijski skrbnik). Tudi v tem slučaju imate pravico skrbeti, da se imovina otrok zavaruje, ako bi bila ista od njihovega lastnega očeta ogrožena.

Oprostitev vojaške službe. A. L. C. Prošnjo za oprostitev lahko vložite na komando vojnega okrožja, ni pa verjetno, da bi uspeli. Za edine hranitelje se namreč smatrajo rekruti onih rodbin, ki se vzdržujejo izključno od osebnega dela in zaslužka rekrutovega in plačujejo na leto manj kot 120 Din neposrednega davka in v katerih ni nobenega člana (moškega ali ženskega), sposobnega za delo in pridobivanje, niti takega, ki uživa pokojnino ali drugo državno podporo ali ka-

terikoli drug stalen dohodek, zadosten za vzdrževanje rodbine. Ker imate doma še eno sestro, o kateri ne vrdite, da je nesposobna za delo, bo težko doseči vašo oprostitve.

Škoda vsled vojaških naprav. V. Š. D. Glede povračila škode, ki jo imate vsled vojaških naprav, se obrnite na komando dotične vojaške edinice, ki je napravila dotično napravo.

Dožniki. F. L. S. Kaj bi napravili z dožniki, ki vam nikakor ne plačajo dolgov, ki so jih napravili v trgovini? — Če ne zaupate v njihovo poštenost, bo najbolje, da dolgove iztočite in se nato vknjižite na nepremičnine dožnikov. Tako se vsaj zavarujete, če že ne morete dolgov iztirjati. Svetujemo vam pa tudi primerno uvidevnost vsaj napram poštenim dožnikom, ki niso po svoji krivdi zašli v plačilne težkoče, da jim s pravicami ne napravljate nepotrebnih stroškov.

Rentnina. J. R. L. Vprašujete, če davkarija upravičeno zahteva od vas plačevanje rentnine, ker ste nekaj denarja posodili, in koliko znaša rentnina. — Obresti, ki jih prejimate od posojenega denarja, so podvržene rentnini. Rentnina znaša v slučaju, če so predmet davka obresti od posojenih denarnih zneskov in če ni dogovorjena obrestna mera z vsemi odškodninami vred višja od 12 odstotkov, znaša rentni davek 12 Din od vsakih 100 Din davčne osnove. Vdova, osebe pod skrbstvom in ostale siromašne osebe, katerih skupni dohodek zavezan kateremu-koli neposrednemu davku, ni po cenitvi davčnega odbora večji od 10.000 dinarjev, plačujejo kot rentnino osem dinarjev od zlo dinarjev davčne osnove.

Z. J. Francija. Pismo ne moremo odgovorjati. Če je bilo dogovorjeno izplačilo po dnevnem kursu, tedaj ne morete zahtevati odškodnine vsled padca kursa.

Približna vsebina testamenta. I. M. S. Na podlagi »približne« vsebine testamenta vam ne more nihče dati zanesljivega nasveta. Za testament so predpisane gotove oblike, brez katerih bi bil testament lahko neveljaven. Zato je mogoče povedati mnenje o veljavnosti te tedaj, če točno poznamo vsebino. Testament hočete ovrčiti. Niste se pa jasno izrazili iz kakšnega razloga. Zato tudi ne moremo odgovoriti, če vam bo to uspelo.

Pobornica o deti. L. N. S. Za potrdilo o prejemu dote zahteva zakon obliko notarskega akta.

Zakon o zaščiti kmetov. J. B. R. Predpisi zakona o zaščiti kmetov veljajo sedaj tudi za združne hranilnice in tudi te ne morejo premlene ali nepremične imovine kmetov spraviti na družbo.

Sadno drevje ob njivi. V. K. Če je sosed nasadil sadno drevje v razdalji treh metrov od vaše njive, je po našem mnenju zadosti pazil, da se vam ne bo s senco delala škoda. Če bodo kedaj veje ali korenine segale v vaš svet, jih boste lahko obekali.